

Opowiedziane

<https://opowiedziane.ipn.gov.pl/ahm/swiadkowie/24563,Brochwicz-Lewinski-Janusz.html>
2024-04-23, 15:14

Janusz Brochwicz-Lewiński

Janusz Brochwicz-Lewiński

Żołnierz września 1939 r. i ZWZ-AK, uczestnik Powstania

Warszawskiego w Batalionie „Parasol”, generał dywizji rezerwy WP.

Janusz Brochwicz-Lewiński urodził się 17 września 1920 r. w Wołkowysku. Jego rodzicami byli Stanisław (oficer WP i nauczyciel akademicki) oraz Jadwiga z d. Piechocińska. Po skończeniu nauki w liceum w Wołkowysku i zdaniu matury rozpoczął Kurs Podchorążych Rezerwy 29. DP przy 76. Lidzkim Pułku Piechoty w Grodnie. Z tym oddziałem w stopniu kaprała podchorążego walczył przeciwko Niemcom w czasie wojny obronnej w 1939 r. Po agresji ZSRS dostał się do niewoli sowieckiej, ale udało mu się zbiec i przedostać na obszar okupacji niemieckiej. Włączył się w działalność konspiracyjną ZWZ-AK. Będąc zatrudnionym na stanowisku administracyjnym w Puławach, pracował jednocześnie dla podziemnego wywiadu. Zagrożony dekonspiracją, dołączył do oddziałów partyzanckich działających na Lubelszczyźnie. Prowadził wspólne akcje z cichociemnym por. Hieronimem Dekutowskim „Zaporą”. W lutym 1944 r. rozkazem przełożonych został skierowany do Warszawy i wcielony do batalionu AK „Pegaz” (od maja „Parasol”) kpt. Adama Borysa „Pługa”. W ramach tego baonu brał udział w wielu akcjach polskiego podziemia, m.in. dowodził akcją na aptekę Wendego przy ul. Krakowskie Przedmieście, podczas której polscy konspiratorzy zdobyli narzędzia chirurgiczne, lekarstwa i materiały opatrunkowe.

W batalionie „Parasol” Janusz Brochwicz-Lewiński wziął udział w Powstaniu Warszawskim. Walczył m.in. na Woli w obronie pałacu Michla (właściwie Michlera), za co został odznaczony Krzyżem Walecznych. 8 sierpnia 1944 r. został ciężko ranny w czasie wypadu na teren Cmentarza Ewangelickiego. Kula niemieckiego snajpera trafiła go w twarz, w okolice szczęki, a dwie inne wyłobily wklęsnięcia w hełmie. Ranny został przetransportowany do szpitala Jana Bożego, a 13 sierpnia rozkazem Komendanta AK, gen. Komorowskiego „Bora”, został odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari. Otrzymał również awans do stopnia podporucznika. Ewakuowany kanałami ze Starówki do Śródmieścia doczekał kapitulacji powstania i dostał się do niewoli niemieckiej.

Do wyzwolenia przez wojska amerykańskie był przetrzymywany w obozach niemieckich w Lamsdorf i Murnau. Po wojnie pozostał na emigracji – służył w Samodzielnej Brygadzie Spadochronowej, a następnie przez wiele lat w armii brytyjskiej (działał chociażby w Palestynie i Sudanie jako agent wywiadu). W lipcu 2002 r. na stałe wrócił do Polski i był aktywny w środowiskach kombatanckich i akcjach społecznych, np. w 2007 r. uczestniczył w akcji billboardowej „Patriotyzm jutra”. W latach 2009–2014 był członkiem kapituły Orderu Wojennego Virtuti Militari, w 2014 r. wszedł w skład Komitetu Honorowego Fundacji „Łączka”, wspierał ideowo i honorowo prace zespołu pod kierownictwem pełnomocnika prezesa IPN ds. poszukiwań miejsc pochówku ofiar terroru komunistycznego – prof. Krzysztofa Szwaagrzyka. W 2008 r. prezydent RP Lech Kaczyński awansował go do stopnia generała brygady.

Janusz Brochwicz-Lewiński zmarł 5 stycznia 2017 r. w Warszawie. Krótko potem został pośmiertnie awansowany przez prezydenta RP Andrzeja Dudę do stopnia generała dywizji.

Był odznaczony m.in.: Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari (1944), Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski (2015), Krzyżem Walecznych (dwukrotnie), medalem „Pro Memoria” oraz nagrodą Kustosz Pamięci Narodowej (2016).

Przejdź do relacji

JANUSZ BROCHWICZ-LEWIŃSKI

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)